

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 65/2010-49

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. októbra 2010 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa o sťažnosti Mesta Košice, Trieda SNP 48/A, Košice, zastúpeného advokátom JUDr. D. A., V., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Sžo 43/08 z 29. októbra 2008 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Mesta Košice na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Sžo 43/08 z 29. októbra 2008 p o r u š e n é b o l o .

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Sžo 43/08 z 29. októbra 2008 z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. Mestu Košice p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 373,14 € (slovom tristosedemdesiattri eur a štrnásť centov), ktorú j e Najvyšší súd Slovenskej republiky p o v i n n ý vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu JUDr. D. A., V., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 65/2010-20 zo 16. februára 2010 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Mesta Košice, Košice (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Sžo 43/08 z 29. októbra 2008.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že podaním doručeným Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sa sťažovateľ domáhal preskúmania rozhodnutia Katastrálneho úradu v Košiciach (ďalej len „žalovaný“) sp. zn. H-2/97/d-Bj z 20. júna 2007, a to na základe opravného prostriedku podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Krajský súd rozsudkom sp. zn. 6 Sp 18/07 z 22. novembra 2007 žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného potvrdil. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ odvolanie, ktoré však bolo uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžo 43/08 z 29. októbra 2008 odmietnuté ako oneskorene podané.

V súvislosti s napádaným uznesením najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

«... odvolanie v podstate bolo odmietnuté z dôvodu, že pri počítaní lehôt na podanie odvolania odvolací súd vychádzal nie z lehoty odo dňa skutočného doručenia napadnutého rozsudku Krajského súdu v Košiciach, ale z domnienky doručenia podľa § 47 ods. 2 O. s. p.

Podľa odvolacieho súdu citujem: „Odvolací súd zistil, že právny zástupca navrhovateľa prevzal napadnuté rozhodnutie krajského súdu dňa 7. januára 2008, avšak zásielka bola už predtým dňa 27. decembra 2007 uložená na pošte a adresát šiju do troch dní od uloženia neprevzal, preto sa považuje za deň jej doručenia /§ 47 ods. 2 O. s. p./ posledný deň tejto lehoty, t. j. 31. decembra 2007“, koniec citátu.

Poznamenávame, že vychádzajúc z citovaného ustanovenia a platného právneho stavu vyplýva, že zásielka súdu doručená účastníkom konania poštou sa považuje za doručení uplynutím 3. dňa od jej uloženia pri dodržaní postupu predpokladaného § 47 ods. 2 O. s. p. len vtedy, ak sa adresát zásielky v čase plynutia trojdňovej úložnej lehoty v mieste doručovania zdržiaval a zároveň mal reálnu možnosť si písomnosť v tejto lehote vyzdvihnúť.

Musíme žiaľ konštatovať, že odvolací súd vôbec neskúmal, či zákonný postup pri doručovaní bol dodržaný a či adresát mal v čase výzvy a uloženia zásielky reálnu možnosť si písomnosť vyzdvihnúť.

Vzhľadom na uvedené nezákonné posúdenie sme k dovolaniu predložili príjmový pokladničný doklad č. 1/01/2008 zo dňa 5. januára 2008, z ktorého vyplýva, že v dňoch 20. 12. 2007 až 05. 01. 2008 náš právny zástupca dovolenkoval a bol ubytovaný v zariadení M. B., ... Z. /okres T./. Ďalej ako podporný dôkaz predkladáme súdu aj Žiadosť o poskytnutie informácie – odpoveď od Slovenskej pošty a. s. ... zo dňa 6. 11. 2008 a Žiadosť o doplnenie poskytnutej informácie – odpoveď č. 1795-OPT/2008 zo dňa 11. 11. 2008 z ktorých jednoznačne vyplýva, že náš právny zástupca v inkriminovanom období t. j. od 20. 12. 2007 do 6. 1. 2008 nepreberal doručované zásielky ale všetky zásielky uložené z tohto obdobia prevzal až dňa 7. 1. 2008. Poznamenávame ďalej, že nášmu právnenému zástupcovi okrem oznámení o uložení zásielky, neboli zanechané výzvy na opakované doručenie. (V poštovej schránke rodinného domu na ul. ... V., v ktorom advokát má sídlo kancelárie, pri

návrate z dovolenky 6. 1. 2008 nenašiel advokát v schránke modrý listok – Výzvu, ktorá mala advokáta upozorniť, že bolo náhradné doručenie. A keďže advokát nemá iných zamestnancov a manželka s advokátom bola na dovolenke, nemal reálnu možnosť si písomnosť vyzdvihnúť v lehote 3 dní od jej uloženia. Vychádzajúc z uvedeného, advokát prevzal 7. 1. 08 pri poštovom priečinku na Pošte V. tri doporučené zásielky medzi nimi aj predmetnú zásielku bez toho, aby sa zamýšľal nad náhradným doručením.)

Najvyšší súd SR ako odvolací súd aj keď z obsahu spisu bolo zrejmé, že rozsudok KS Košice v tejto veci bol doručený tesne pred Vianočnými sviatkami a že náhradné doručenie malo byť vykonané cez Vianočné sviatky, nepreskúmal domnienku náhradného doručenia a ani nedotazoval advokáta na vysvetlenie, prípadne doloženie dôkazov, že domnienka o náhradnom doručení je nesprávna a či vôbec došlo k účinnému náhradnému doručeniu. Domnienka náhradného doručenia bola advokátom vyvrátená. Od 15. 10. 2008 je účinná novela OSP, ktorá vypustila už domnienku náhradného doručenia (§ 47 ods. 2 OSP) s tým, že zásielka sa považuje za doručenú, až keď sa vráti súdu. Už aj z tohto titulu najvyšší súd ako odvolací a dovolací nepostupoval citlivo a v súlade už s existujúcimi Nálezmi Ústavného súdu SR.

Keďže náš právny zástupca prevzal zásielku v riadnej odbernej, či úložnej lehote a odvolacia lehota začala bežať po prevzatí zásielky, za týchto okolností pri podaní odvolania sme nemali najmenší dôvod sa bližšie zaoberať s otázkou doručovania zásielky.»

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiada, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Sžo/43/2008 a jeho uznesením z 29. októbra 2008 vo veci navrhovateľa Mesto Košice, proti odporcovi Katastrálny úrad v Košiciach, Správa katastra Košice - okolie, so sídlom ..., za účasti obce S. v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu z 20. júna 2007 číslo H-2/97/d-Bj v katastrálnej veci bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 a článku 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Sžo/43/2008 zo dňa 29. októbra 2008 ústavný súd zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia na Ústavnom súde SR na účet jeho právneho zástupcu do 1 mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za najvyšší súd predseda dotknutého senátu listom č. k. KP 4/2010-46 z 31. mája 2010 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu najvyššieho súdu listom z 28. júla 2010.

2.1 Predseda dotknutého senátu najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení uviedol:

„K námietkam uvádzaným sťažovateľom považuje Najvyšší súd Slovenskej republiky za potrebné uviesť, že advokát v občianskom súdnom konaní vystupuje ako profesionálny zástupca účastníka konania a tomu zodpovedá rozsah jednotlivých úprav v Občianskom súdnom poriadku. Právny zástupca v ústavnej sťažnosti uvádzané skutočnosti ohľadne nezdržiavania sa v mieste doručenia počas doručovania rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 6 Sp 18/2007-29 z 22. novembra 2007 neuviedol a ani nepreukázal v odvolaní podanom proti citovanému rozsudku, i keď z údajov na doručení, ktorú vlastnoručne podpísal, mal vedomosť o dátume neúspešného pokusu o doručenie, ako aj o následnom uložení zásielky na pošte, mal teda dostatočne preukázané, že sa konštruovala právna fikcia o doručení písomnosti dňa 31. decembra 2007, bez ohľadu na jej skutočné prevzatie dňa 7. januára 2008. Pokiaľ sťažovateľ podal odvolanie až dňa 17. januára 2008, urobil tak po uplynutí zákonnej 15-dňovej odvolacej lehoty.

Vychádzajúc z uvedeného máme za to, že sťažovateľovi nebola odňatá možnosť konať pred súdom ani porušené jeho právo na súdnu ochranu.

Súhlasíme s tým, aby... ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.“

2.2 Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k vyjadreniu najvyššieho súdu uviedol:

«K citovanej časti vyjadrenia môžeme uviesť, že sa stotožňujeme iba v tom, že advokát v občianskom súdnom konaní vystupuje ako profesionálny zástupca účastníka

konania a tomu zodpovedá rozsah jednotlivých úprav v Občianskom súdnom poriadku. Ďalej ale poznamenávame, že dňa 7. januára 2008 došlo ku skutočnému doručeniu písomnosti a nie iba jej prevzatiu.

Nevieme, čo považuje Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom vyjadrení pod tým, „že sa konštruovala právna fikcia o doručení písomnosti“, ale právny zástupca sťažovateľa pri prevzatí doručovaných a uložených písomností dňa 7. januára 2008, medzi ktorými sa nachádzal aj rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 6Sp 18/2007-29 z 22. novembra 2007 postupoval v dobrej viere a preto pri odvolaní nemal ani nemohol mať najmenší dôvod bližšie sa špekulatívne zaoberať s otázkou doručovania zásielky a vôbec s tým, že za vtedajších okolností, ktoré sa udiali „sa konštruuje právna fikcia o doručení písomnosti“.

Použitie zákonné ustanovenie § 47 ods. 2 OSP v znení účinnom do 15. 10. 2008 na ktoré sa účastník konania odvoláva sa podľa vyjadrenia účastníka konania mala „konštruovať právna fikcia doručovania písomnosti“ v otázke právnej fikcie doručenia bolo jednoznačné a ju viazala na kumulatívne splnenie zákonných podmienok.

Podľa citovaného ustanovenia „Ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí Ak si adresát zásielku do troch dní od uloženia nevyzdvihne, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia, i keď sa adresát o uložení nedozvedel.“

Z uvedených jednoznačne vyplýva, že upovedomenie o uložení zásielky na pošte „ku konštruovaniu právnej fikcie doručenia písomnosti“ predchádzajú ďalšie dôležité skutočnosti a to predovšetkým preukázaná skutočnosť, že adresát písomnosti sa v mieste doručenia zdržuje, ďalej preukázaná skutočnosť, že v prípade, ak sa adresát v mieste doručenia zdržiaval bol pri prvom neúspešnom pokuse o doručení zásielky upovedomený vhodným spôsobom o tom, že zásielka mu bude opakovane doručená v mieste doručenia v deň a hodinu uvedenom v oznámení. A iba v prípade splnenia týchto skutočností a toho, že i nový pokus o doručenie bolo bezvýsledným sa uloží zásielka na pošte a o tom má byť adresát písomnosti tiež vhodným spôsobom upovedomený. Teda samotné uloženie zásielky

na pošte bez splnenia predchádzajúcich predpokladov a skutočností nezakladá právo na domnienku doručenia. Nehovoriac o tom, že právny zástupca sťažovateľa v období od 20. 12. 2007 do 5. januára 2008 bol na dovolenke a že advokát ako profesionálny zástupca účastníka konania nemôže a nemá záujem poštové zásielky neprevziať vyplýva to aj z obsahu odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu SR z 29. januára 2008 sp. zn. 1 Cdo 88/2007 (judikát č. 49 JUD34215SK) podľa ktorého zákonná fikcia doručenia podľa § 48 ods. 3 O. s. p. sa neuplatní v prípade doručenia písomnosti advokátovi, ktorý je zástupcom účastníka konania. Pripomíname to z toho dôvodu, že v danej veci bolo použité ustanovenie § 47 ods. 2 O. s. p. a na základe tohto ustanovenia voči advokátovi nesprávne konštruovaná právna fikcia doručenia. ...

Žiaľ Najvyšší súd Slovenskej republiky sa neriadil dôsledne týmto ustanovením pred odmietnutím nášho odvolania a neskúmal vôbec splnenie týchto predpokladov, teda riadne a predpisom zodpovedajúce doručenie písomnosti a preto nám bola odňatá možnosť konať pred súdom a porušené naše právo na súdnu ochranu.»

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práv zaručených v ústave a dohovore.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva

alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podstata námietok sťažovateľa proti napádanému uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžo 43/08 z 29. októbra 2008 je založená na jeho tvrdení, že najvyšší súd predmetným uznesením ako oneskorene podané odmietol jeho odvolanie proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 6 Sp 18/07 z 22. novembra 2007, a to na základe fikcie doručenia tohto rozsudku krajského súdu právnomu zástupcovi sťažovateľa, pričom najvyšší súd podľa sťažovateľa vôbec neskúmal splnenie zákonných podmienok na uplatnenie takejto fikcie.

Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či sú, alebo nie sú v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave. Ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony, a preto musí preskúmať len to, či sa tieto zákony nevyložili spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav.

Inými slovami, skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05, II. ÚS 127/07).

Najvyšší súd svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 246c ods. 1 veta prvá a § 214 ods. 2 písm. a/ OSP) a dospel k záveru; že odvolanie navrhovateľa je potrebné odmietnuť.

Odvolací súd zistil, že právny zástupca navrhovateľa prevzal napadnuté rozhodnutie krajského súdu dňa 7. januára 2008, avšak zásielka bola už predtým dňa 27. decembra 2007 uložená na pošte a adresát si ju do troch dní od uloženia neprevzal, preto sa považuje za deň jej doručenia (§ 47 ods. 2 OSP) posledný deň tejto lehoty, t. j., 31. december 2007.

Rozsudok obsahoval správne poučenie o možnosti podať proti nemu odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Najvyšší súd Slovenskej republiky prostredníctvom Krajského súdu v Košiciach.

Lehota na podanie odvolania stanovená v § 204 ods. 1 OSP (účinného od 1. septembra 2005) začala navrhovateľovi plynúť 1. januára 2008 a uplynula 15. januára 2008, ktorý bol jej posledným dňom.

Navrhovateľ odvolanie podal na Krajskom súde v Košiciach osobne dňa 17. januára 2008, teda oneskorene po uplynutí lehoty na podanie odvolania

Podľa § 218 ods. 1 písm. a/ OSP odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré bolo podané oneskorene.

Vzhľadom na to, že navrhovateľ podal odvolanie oneskorene, odvolací súd postupujúc podľa citovaného zákonného ustanovenia § 218 ods. 1 písm. a/ OSP odvolanie navrhovateľa odmietol. Odvolací súd sa nemohol zaoberať obsahom napadnutého rozhodnutia, pretože zistil niektorý z dôvodov, ktorý vedie k nemeritórnemu rozhodnutiu, a preto odvolanie navrhovateľa nebolo možné vecne prejednať a o ňom rozhodnúť.“

Z citovanej časti napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd odmietol odvolanie sťažovateľa na základe znenia ustanovenia § 47 ods. 2 OSP v jeho znení účinnom v rozhodnom čase, podľa ktorého „Ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát zásielku do troch dní od uloženia nevyzdvihne, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia, i keď sa adresát o uložení nedozvedel.“.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že využitie fikcie doručenia podľa poslednej vety citovaného § 47 ods. 2 OSP prichádza do úvahy iba v prípade splnenia všetkých týmto ustanovením stanovených zákonných predpokladov, t. j. preukázanie skutočnosti, že adresát zásielky určenej do vlastných rúk sa v čase jej doručovania v mieste doručovania aj skutočne zdržoval, a teda mal aj reálnu možnosť dozvedieť sa o pokusoch poštového doručovateľa predmetnú zásielku mu doručiť (napr. stanovisko uverejnené v periodiku Zo súdnej praxe č. 4/2001), tiež preukázanie, že poštový doručovateľ dodržal postup pri doručovaní zásielky adresovanej do vlastných rúk, pretože ak napr. poštový doručovateľ po prvom neúspešnom doručovaní zásielky určenej do vlastných rúk zásielku hneď uložil na pošte bez tohto, aby sa pokúsil ju doručovať opakovane potom, ako o tom adresáta vhodným spôsobom upovedomil, nemôže dôjsť k naplneniu zákonných podmienok na uplatnenie fikcie doručenia (napr. Výber rozhodnutí a stanovísk najvyššieho súdu 1/1971, Zborník stanovísk, správ a rozhodnutí súdov a súdnych rozhodnutí najvyššieho súdu č. IV, s. 699, Zbierka súdnych rozhodnutí a stanovísk najvyššieho súdu č. 52/1996). Obdobne, ak doručienka zásielky určenej adresátovi do vlastných rúk, ktorá bola uložená na pošte, obsahuje iba jeden podpis poštového doručovateľa, nemá povahu verejnej listiny, pretože neobsahuje všetky predpísané náležitosti (C. H. BECK č. RNs C 155/2001).

V prípade náhradného doručovania je uvedeným ustanovením konštruovaná právna fikcia, že účinky doručenia písomností nastanú ex lege po uplynutí stanovenej doby aj voči tomu, kto písomnosť fakticky neprevzal. Právna fikcia je právno-technický postup, pomocou ktorého sa považuje za existujúcu situácia, ktorá je zjavne v rozpore s realitou a ktorá dovoľuje, aby z nej boli vyvodené odlišné právne dôsledky než tie, ktoré by plynuli iba z konštatovania faktu. Účelom fikcie v práve je posilniť právnu istotu. Právna fikcia, ako nástroj odmietnutia reality právom, je nástrojom výnimočným, striktne určeným pre naplnenie tohto jedného z hlavných ústavných postulátov právneho poriadku v podmienkach právneho štátu. Aby mohla právna fikcia svoj účel naplniť (dosiahnutie právnej istoty), musí rešpektovať všetky náležitosti, ktoré s ňou zákon spája. Ak nie sú všetky právne náležitosti splnené, súd nie je oprávnený naplnenie fikcie konštatovať. V zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy možno štátnu moc uplatňovať len v prípadoch a stanovených medziach spôsobom, ktorý ustanoví zákon (m. m. I. ÚS 119/07).

Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia.

Z citovanej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžo 43/08 z 29. októbra 2008 však nevyplýva, že by sa najvyšší súd bol vôbec zaoberal, resp. že by skúmal splnenie zákonných predpokladov na uplatnenie fikcie doručenia predpokladanej citovaným ustanovením § 47 ods. 2 OSP. Z tohto hľadiska sa predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu javí ako neodôvodnené, svojvoľné a predčasne vydané, v dôsledku čoho ním došlo k porušeniu základných práv sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu zaručených v označených článkoch ústavy, ako aj k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

III.

4. Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd zrušil uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžo 43/08 z 29. októbra 2008 a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Ústavný súd v súvislosti s týmto návrhom sťažovateľa dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby využil aj svoju právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, a preto vyhovel návrhu sťažovateľa a zrušil označené uznesenie najvyššieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie, tak ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto rozhodnutia.

Najvyšší súd bude v ďalšom konaní vo veci podľa § 56 ods. 6 a 7 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

5. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jeho právneho zastúpenia advokátom.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2009 je 115,90 € a hodnota režijného paušálu je 6,95 €. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2010 je 120,23 € a hodnota režijného paušálu je 7,21 €.

S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľovi nárok na úhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2009 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu) v sume 245,70 € vrátane režijného paušálu a náhrada za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2010 (vyjadrenie k stanovisku najvyššieho súdu) v sume 127,44 €. Ústavný súd tak priznal sťažovateľovi úhradu trov konania v celkovej sume 373,14 € tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. októbra 2010